

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 20 (283)

Fredagen den 19 maj 1893.

6:te årg.

Prenumerationspris pr år:
Idun med Modetidning och
kolorerade planscher kr. 9:—
Idun m. Modet. utan kol. pl. » 7: 50
Idun ensam » 5:—

Byrå:
Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr.
(Aftonbladets hus.)
Prenumeration sker å alla post-
anstalter i riket.

Redaktör och utgivare:
FRITHIOF HELLBERG.
Träffas å byrån kl. 12—1.
Allm. Telef. 61 47.

Utgifningstid:
hvarje helgfri fredag.
Lösningspris 15 öre
(lösning endast för kompletteringar)

Annonspris:
35 öre pr nonpareillerad.
För »Platssökande» o. »Lediga platser»
25 öre för hvarje påbörjad total stafv.
Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Julia Håkanson.

Den dramatiska konstens vänner ibland stockholmarne ha i dessa dagar haft tillfälle att återse en konstnärinna, som med allt skäl räknas som den främsta inom sin konstart, vårt land för närvarande äger, men som är relativt föga känd af hufvudstadens publik.

Fru Julia Håkanson tog i Stockholm sina första steg på tiljan, men då dessa första försök voro undangjorda, fick hon sitt verksamhetsfält på andra orter. Stockholmarne fingo återse henne, endast då Lindbergska sällskapet ett par gånger för flere år sedan hälsade på i hufvudstaden, men sina prestationer från den tiden har fru Håkanson ställt i skuggan genom sina sceniska skapelser från de allra sista åren. Nu gör hon en fransk visit i Stockholm och har därvid med lika lysande som berättigad framgång uppträdt i ett enda stycke, i »Kung Midas», i den roll, där vår teaterpublik har fru Betty Hennings i godt minne. Det vore för mycket sagdt, om man påstode, att fru Håkanson öfverglänste fru Hennings, men

väl kan hennes framställning sättas jämsides med den danska konstnärinnans.

* * *

Fru Håkanson hör ej till de skådespelerskor, som växt upp mellan kulisserna, som allt ifrån sin ungdom andats in teaterluften. Teatern hade visserligen varit föremålet för hennes håg och längtan, men aldrig hade det varit på allvar ifrågasatt, att hon skulle egna sig åt scenen, hvarken då hon var ung flicka och hette Julia Stenius eller sedan hon blifvit gift med dåvarande operasångaren Hjalmar Håkanson. Men när den brinnande lusten ej längre lät sig kufvas, då det afgörande beslutet fattades, då var fru Håkanson intet opröfvadt barn, som lockades af scenens glitterguld, då leddes hon ej blott af instinkten, af de goda anlagen, som så många debutanter, utan af ett vaket och utbildadt förstånd, en pröfvad, medveten intelligens. Det var ej blott en ny ung dam, som med henne gjorde sitt inträde på scenen, där så många

Uppfostran är icke det, som öfverhopar en kvinna med talanger, utan det som bidrager till att bilda en fast och regelbunden karaktär.

Hannah More.

unga damer gjort sin entré och sin sortie, utan det var en ny *personlighet*, som trädde in i vår sceniska konst.

Då fru Håkanson i oktober 1886 debuterade på dramatiska teatern i Noras roll i »Ett dockhem», hade hon aldrig förut stått på scenen, ej ens på en sällskapsteaters scen. Debuten motsågs utan någon egentlig spänning eller nyfikenhet från publikens sida. Fru Hwasser hade förut spelat Nora på dramatiska teatern, kanske väntade man sig en kopia af fru Hwasser. Man visste naturligtvis lika litet, att debutanten aldrig sett fru Hwasser i denna roll, som man öfver hufvud taget visste något om denna debutants möjligheter. Så mycket mera öfverraskad blef man öfver det karaktärsfulla och energiska, som låg i hennes uppträdande.

Det fanns intet vacklande i anläggningen och genomförandet af Nora-typen, sådan hon uppfattat den, intet af nybörjarens osäkerhet, där funnos tvärtom själfständighet, lust och mod att våga och vilja att bygga på egen naturell. Där funnos med ett ord de rätta utgångspunkterna för en modern konstskapelse.

Det var det energiska greppet, den följdriktigt genomförda teckningen, som gaf debutantens första arbete ett så ovanligt intresse. Fru Håkansons Nora skilde sig från fru Hwassers och äfven från fru Hennings' just därigenom att hon, i stället för att framhålla *förvandlingen* af barnet Nora till den själfmedvetna kvinnan, som går ut i lifvet för att söka sig själf, lade an på att framhålla och förklara *utvecklingen* hos Nora. Från första början betonade fru Håkanson, att Nora var en *karaktär*, fastän förkelad och bortplottrad, en kvinna med vilja och möjligheter för något helt annat än det lif, hon ditintills fört. Åskådaren blef ej så särdeles förvånad öfver omslaget i tredje akten, då Nora utbyter maskeraddräkten mot arbetskläderna — man har kunnat vänta något dylikt af henne. Och man förvånades ej heller öfver hennes oförmåga att se förhållandet från mer än en synpunkt — bortklemad och själfkär, som hon blifvit, *måste* hon bli ensidig, envis, oförmögen att taga skäl. Denna Nora växte ej så i ögonen fallande som fru Hwassers och fru Hennings' typ, men hon blef kanske mera lätt att förstå.

En egenskap hos debutanten, som man med nöje konstaterade, var frånvaron af allt hvad traditionella tonfall och rörelser heter. Det var en fullt modern, personlig framställningskonst, som med henne trädde fram på teaterns tiljor.

Hennes första debutroll följdes under vinters lopp af ytterligare två: Antoinette i »Klädeshandlaren och hans måg» och fröken Svendsen i Kiellands »Tre par». Ingendera prestationen gick upp mot Nora, men det var likväl uppenbart, att här fanns en allt annat än vanlig begåfning att taga vara på. Att teaterns dåvarande chef, direktör Willman, uppskattade den, visade han genom att tilldela fru Håkanson titelrollen i Dumas' skådespel »Francillon», som såväl fru Hartman som fru Fahlman voro angelägna att få sig anförtrodd. Fru Håkanson reste ögonblickligen till Paris för att se madame Bartet utföra akten på Theatre français. Hon kom

igen och började repetera . . . Men det blef en varm och tidig vår, publiken föredrog Djurgården framför teatersalongerna i staden, och »Francillon» blef uppskjuten till hösten. Då hade fru Håkanson tagit engagement i Helsingfors, och när »Francillon» kom upp på dramatiska teatern, var det fröken Zetterberg, som innehade titelrollen. Fru Håkanson utförde den först ett par år senare i Göteborg.

Sedan har fru Håkanson en gång under hr Fredriksons direktörskap varit erbjuden anställning vid dramatiska teatern. Men hon föredrog då den ställning, hon vunnit som primadonna vid August Lindbergs trupp, där hon hade rikt tillfälle att försöka sig inom olika områden, att söka vinna det största möjliga resultat af sin begåfning och sitt arbete.

På svenska teatern i Helsingfors debuterade fru Håkanson som Rebecka i »Rosmersholm» mot August Lindberg i Rosmers roll och fick betyg på ett »ursprungligt och gediget» uppträdande. Hon gaf sedan Florizel i Edvard Brandes' »Ett besök» och »tog publiken med storm», men lyckades däremot ej afvinna Kristina i Strindbergs »Mäster Olof» något synnerligt intresse. Så sade hon den finska publiken farväl i Artur Fitgers »Hexan» och löste denna maktpåliggande uppgift — enligt hvad Finsk tidskrift yttrade — »med genialisk skicklighet och framför allt med en hänförelse och en kraft, som man ej skulle trott henne äga, efter de många roller i dämpad färgton hon hittills gifvit.»

Från Helsingfors teater öfvergick hon på hösten 1888 till Lindbergska sällskapet. Det var en snabb karriär, hon gjort. Ännu knappast annat än nybörjare inom konsten hade hon fått den ena primadonna-rollen efter den andra. Det skall energi till för att bära upp en sådan rad af maktpåliggande uppgifter — men de stora uppgifterna tyckas aldrig ha tyngt fru Håkanson, hon synes vara en sådan natur, som utvecklas just under medvetandet om att här finnas svårigheter att öfvervinna. Det är säkert ingen tillfällighet, att hon allt ifrån sin första roll visat en så afgjord böjelse för att betona styrkan, karaktären hos de personer, hon hade att framställa. Att det var mera kraft än känsla i hennes prestationer, var ett omdöme, som hon ofta nog fick höra, att hon spelade korrekt och förståndigt, med god uppfattning och mycken intelligens, men kallt, reserveradt utan denna intensitet i känslan, som ger diktens skapelser lif, sjudande, eldande lif.

Hennes repertoar förblef både rik och omvexlande. Inom det stora dramat spelade hon drottningen i »Hamlet», Hermione i »En vintersaga», Dolores i »Allt för fosterlandet», Beatrice i »Mycket väsen för ingenting», de Ibsenska typerna Hjördis i »Kämparne på Helgeland», fru Alfvig i »Gengångare», Svanhild i »Kärlekens komedi» och Hedda Gabler — ett galleri, som hon nu i vår ökat med Hilde Vangel i »Byggmästar Solness». Svava i Björnsons »En handske», Anna i Drachmanns »Strandbybor» och Anna Hjelm i Gunnar Heibergs »Kung Midas» tillhöra äfven liksom den förut nämnda Florizel hennes skandinaviska roller.

I den moderna kontinentala komedien har

hon uppträdt som Lenore i »Ära» och Sofie i »Chamilhac», Claire i »Herr Derblays giftermål», Madelaine i Alphonse Daudets »Ett hinder» — aldrig uppförd i Stockholm — och framför allt som Emma Scarli i »Stulen lycka» och som »Froufrou». De två sistnämnda rollerna falla inom de senaste åren.

Dessa sista år ha medfört ett märkligt uppsving af fru Håkansons talang. Det man förr saknade hos henne, värmen, glöden, förmågan att intensivt hängifva sig åt sin uppgift, att släppa lös känslan och att rycka åskådarna med sig — detta hade hon nu vunnit, på samma gång som hennes spelsätt hade kvar den nobless, den finhet, den klarhet och den osökta naturlighet, som alltid utmärkt detsamma.

Det reserverade i hennes framställningssätt var borta, hennes palett hade fått nya, friska, starka, fullödiga färger, det var ej längre mellantonerna som dominerade. Nu blef hon ej blott den intelligent, utan också den själfulla konstnärinnan, de stora känslornas och de starka lidelsernas tolkare, Froufrous, Emma Scarlis, Hedda Gablers representant.

Hennes temperament hänvisade henne allt från hennes första steg på scenen till de moderna uppgifterna. Hennes mål är det samma som vår samtids främsta skådespelares: att bidra till att konstnärligt förklara den nu lefvande människan, sådan den moderna kulturen bildat henne. Jag är säker om, att den klassiska diktningens stora, helstöpta kvinnogestalter ej kunna intressera henne på samma sätt som en modern uppgift. Det splittrade, nervösa, de skarpa motsättningarna hos många af nutidsdramats typiska personligheter ha framför allt varit föremålet för hennes studier. Det är just genom sin tolkning af dylika uppgifter hon har samma betydelse för den svenska sceniska konsten som fru Hennings för den danska och signora Duse för den allmänt europeiska skådespelarkonsten.

Under de senaste åren — under hvilka fru Håkanson ock gjort en ny studieresa till Paris, Tyskland och Italien — har hon gjort afgjord och stor lycka äfven i Kristiania och i Bergen. Denna vinter har hon varit anställd i Helsingfors. Förutom en del af sina gamla roller kreerade hon då såväl Hilde Vangel som hufvudrollen i Sudermanns »Hemmet» och titelrollen i »Sylvi», ett familjedrama af den finska författarinnan Minna Canth, som begagnat ett kort förut begånget upprörande brott i en finsk småstad som grund för sitt arbete. Fru Håkanson skall enligt finska pressens uttalanden ha gjort en mäterlig karaktärsteckning af Sylvi, den barnsligt uppslupna unga frun, som genom att lära känna och älska en annan man än den, hon skänkt sin hand åt, blir förvandlad till en hänsynslöst passionerad kvinna, som slutligen drifves till att förgifta sin make. Som Hilde Vangel hade framställarinnan — enligt Finsk tidskrift — »främst lagt an på att göra sin roll rätt åskådlig för ett förståndsmessigt betraktande, och hennes Hilde blef en käck och företagsam flicka från fjällen med något excentrisk tilltag och yrkanden, hvilka hon lätt och lekande framställde

för sin byggmästare.» Det mystiska, det oemotståndligt, magnetiskt lockande hos rofågeln Hilde skall däremot ej rätt ha gjort sig gällande i fru Håkansons tolkning. Hon hade tagit uppgiften realistiskt och samlade sin kraft på att göra den klar och begriplig — något som väl tillhör det snart sagdt omöjliga, så konstruerad eller så drömd, som Solness' prinsessa är.

För stockholmspubliken har hon nu — på genomresa till Bergen, där hon skall gästa under nästa månad — visat ett mästertligt prof på vunnit konstnärsskap. Hennes Anna Hjelm i »Kung Midas» var gedigen och främst af allt personlig scenisk konst. Uppfattningen af rollen skilde sig i mångt och mycket från fru Hennings' tolkning af samma uppgift — den var lika energisk som karaktärsteckningen var blodfull och konsekvent, och de våldsamma slutscenerna gäfvos på ett så imponerande sätt, att de lyfte framställningen till den stora konstens nivå, högt öfver den vardagskonst, vi äro vana att se på Stockholms scener.

Frågar man fru Håkanson, för hvilken af sina roller hon själf intresserat sig mest, nämner hon först denna roll i »Kung Midas» — som också tillhör de svåraste uppgifter, som kunna föreläggas en skådespelerska — och sedan Martha i Sudermanns »Hemmet». Florizel tillhör ock de roller, hon gärna åter fördjupar sig uti. Bland de klassiska kvinnotyperna är det i första rummet Hermione, hon hälst tänker tillbaka på.

Men nog har hon vuxit — vuxit betydligt, sedan Hermione och äfven Florizel betecknade höjdpunkten af hennes konst. Och hon skall säkert ännu gå långt. Det är ju endast sju år, sedan hon började att vara till som konstnärinna, men det har varit sju gifvande år, rika på framgångar och på utveckling, men också på arbete, oafåttligt och outtröttligt arbete.

* * *

Fru Håkansons porträtt i dagens nummer visar henne i Emma Scarlis roll i Giacosas »Stulen lycka».

Georg Nordensvan.

Herkules' stoder.

Jag griper din hand, o min älskade moder, vi vandra tillsammans till Herkules' stoder, till jordiska ländernas yttersta gräns, där fläkt ifrån evighetsvärldarne känns.

Du är såsom jag uppå lifoet besviken: kom, låtom oss gå genom välden och riket, så långt, att vi längre ej höra det larm, som kväver all frid uti mänskornas barm.

Där borta vid ländernas slut är det stilla, där hörs ingen suckan, där råder ingen villa, där smyger sig in i vårt sargade bröst det heliga alltets gudomliga tröst.

Där andas vi ut våra tunga bekymmer, och grubblande längtan vårt öga ej skymmer, där höra vi himmelska körernas ljud och blotta vår panna för klarhetens Gud.

* * *

*Min moder, hoi fattar du ej mina händer?
Vill icke du gå genom riket och länder?
Jag känner på pannan din svalkande kyss.
Du talar. Med bäfande hjärta jag lyss.*

*»Nej, så icke svärma, ej trotsa ditt öde!
När timmen är slagen, du finns bland de döde,
och lösning af lifsgåtan då skall du få
— men nu skall du modig i lifskampen stå.*

*Det vapen är starkast, som envist du smider,
när svårt under smärtornas gissel du lider.
Hvad konst är att svinga med glädje det svärd,
som hamrats, dig utan, på medgångens hård!?*

*Ej undan dig göm, men på valplatsen stanna,
för lifsorgen blotta i seger din panna!
Vinn skönhet, vinn kraft på den mark, där du står,
och spira skall ännu en ljusnande vår! —*

*O, nu jag förstår dig, min älskade moder:
hvarhelst vi det vilja, stå Herkules' stoder,
och lifsglädjens spira drar ländernas gräns,
där fläkt ifrån evighetsvärldarne känns.*

Fredrik Nycander.

Äkta män och hushållspengar.

En gammal flickas funderingar i en huslig fråga.

För några icke så få tiotal år sedan fanns i Stockholm en tjänstemannafamilj, som hade namn om sig att vara ganska förmögen. Hemmet var gästfritt, och där gick rikligt och rundt till. Det oaktadt lämnade mannen, hvilken älskade att öka sitt kapital, mycket knappa hushållspenningar åt sin hustru, ja, så knappa, att de ej stodo i något slags öfverensstämmelse till utgifterna, därvid ständigt prisande sin dugliga maka för hennes talang att få dem att räcka så förträffligt. Denna fann i sin tur mannens beröm högst angenämt, synnerligast då hon därmed jämförde det missnöje, han i början af deras äktenskap visat henne tidt och ofta, då hon begärde penningar af honom, och hon lät sig däraf förleda att längre och längre vika af in på en väg, som hon i hemlighet beträdd. Det, var, som man lätt kan förstå, ej genom ärligt spel, hon nådde sitt mål att spara sig själf obehaget af mannens lexor om att hushålla och i stället förskaffa sig hans beröm och välbehag. På skuldsättningens väg lyckades hon under loppet af flere år narra honom. Med den mest slipade förslagenhet höll hon borta från honom alla fordringsägare; med nervös ifver skyndade hon att själf taga emot dem, då de kommo till hemmet för att inkassera sina fordringar; ja, det gick till sist så långt, att hon ej vågade låta någon annan öppna tamburdörren, då det ringde. Det var som Nora i Dockhemmet. Huru det så lång tid kunde gå, är en gåta; faktiskt är det emellertid, att det gick. En vacker dag inträffade likväl den oundvikliga krachen. I ett slag fick mannen hela situationen klar för sig; han var nog rätt-rådig att sälja sin egendom, betala skulderna, uppgående till många tusental, resa efter den

felande kvinnan, som rymt från hans hus, förlåta henne och åter hemföra henne.

Icke utan en viss rysning och med ett barnsligt anathema öfver en så samvetslös hustru hörde jag för många, många år sedan denna historia. Som lärarinna i åtskilliga hem har jag med åren, af hvad jag sett och hört, lärt mig att bedöma henne mildare.

Trots tidens kraf på likställighet makarne emellan, är det ännu den dag som i dag är så stäldt hos oss, att mannen är hustruns förmyndare: en kvarleva från tider, då kvinnans underlägsna bildning och uppfostran utgjorde hinder, för att hon skulle kunna intaga en jämlikes plats vid makens sida eller på egen hand förstå att handla klokt och förståndigt; ja, måhända kan detta förmynderskaps anor ledas ända upp till hedenhös, då hustrun var — *trälinna*. Dess sociala rätt att vara eller icke vara må emellertid på annat håll afhandlas; att det i den vardagliga samlefnaden ej sällan gifver anledning till misshällighet är ett faktum, som jag sett många prof på och skulle vilja säga några ord om.

Som bekant blifva vid giftermålet, om ej äktenskapsförord finnes, flickans penningar hennes makes egendom, öfver hvilken han förfogar efter godtfinnande, och hon måste sedan bedja honom om hvart öre af dessa hennes egna medel. Då hon nu ej äger rätt att råda öfver det hon själf infört i boet, huru mycket mindre kan hon då äga någon rätt till det han äger, ärfver eller förvärfvar. Ehuru det heter, att allt är gemensamt, måste hon, för att här af få något med, ofta förödmjuka sig öfver höfvan, alltid taga mot penningarna som gåfva. Sålunda intagande snarare barnets ställning än den, som borde tillkomma henne, kan hon likvisst i en del äktenskap låta sig nöja därmed, d. v. s. i dem, där den äkta mannen rätt förstår, hvad hon för egen eller hushållets räkning behöfver, och villigt och vänligt lämnar detta. Hon slipper omtanken om och besväret med kapitalets förvaltning eller det mödosamma förvärfvet, och trots det att hon ej får känna sig som *ägarinna*, blir det ändock på visst sätt partie egale.

Men detta jämförelsevis goda förhållande råder ej öfverallt. För att nu ej tala om alla de förmögenheter, som godtrogna flickor få bortkastade för sig af slösande män, hvarom skulle kunna sägas upprörande saker, men hvilket skulle leda från ämnet, finnes det, enligt den erfarenhet jag gjort, en stor procent äkta män, hvilka göra det odrägligt surt och svårt för sina hustrur att få ut några penningar, ja, till och med det nödvändigaste af allt — hushållspenningarna. Det är nog mycket riktigt och bra, att frun skall hushålla — en obestridlig sanning för visst! — men å andra sidan bör det väl vara hennes rätt att utan obehag i förskott och på en gång få de penningar, som man har anspråk på att hon så skickligt och sparsamt skall handhafva. Men jag har sett husliga stormar för en femma till husets herres egen fintvätt, hört henne få uppbära stickord för en tjugufemöring till vispar eller såpa, sett henne med tårade ögon och oförrättadt ärende lämna sin mans arbetsrum för att om en stund åter smyga in dit med rädda steg och våga försöket att tigga om någon summa till mat; jag har hört förståndiga, hushållsaktiga kvinnor få hålla till godo med i förmyndartorn hållna förmaningar att vara rädda om penningarna, hårda, sårande ord som:

»jag tager hellre en stämning, än jag hör ditt kält,» och till sist sett de lumpna slantarna i vredesmod slängas åt hustrun — ja, man blir vittne till mycket, när man under ett par årtionden vistas i andras hem.

Hvad jag, som i mitt stilla sinne mången gång knutat öfver min ensamma lott i världen, vid tillfällen sådana som de nu nämnda prisade min lyckliga stjärna att ej vara bunden i slika bojar, nesliga som de förefallit mig. Nej, tacka vet jag frihet och oberoende! Så mycket är det ej en lärarinna kan förtjäna, men det hon förtjänar är hennes eget; och vi ensamma flickor hafva åtminstone det företrädet framför de gifta, att

»ödmjuka oss behöfva vi för ingen man ändå.»

Om det nu varit i obemedlade familjer sådant förefallit, som jag nyss anförde exempel på, skulle ju därför kunna förebäras den om än klena ursäkten, att »där inga pengar finns, kan inga pengar fås». Att familjefäder, hvilka ej veta hvarifrån de skola »taga bröd i öknen», blifva obilliga mot sina hustrur och af dem fordra det underverk, de själfva ej mäktat, ligger nästan i sakens natur och måste hänföras till mänsklig svaghet. Men ingalunda. Det har varit i hem, där välstånd rådt, där goda inkomster funnits, och där följaktligen ett sådant tillvägagående som det nämnda ej kunnat rättfärdigas.

Skapelsens herrar, hvilka ju i visbet och kunskap anse sig stå ett godt stycke framom det svagare könet, måtte emellertid med några lysande undantag härutinnan vara mäktat oförståndiga — ty att de handla af snålhet och girighet och älska penningen högre än hustrun, får man väl endast sällan antaga. De måtte ej sätta sig in i hustruns förhållanden, ej fatta huru de utsätta henne — mellanhanden mellan dem och handlande, tjänare m. fl. — för svårigheter och obehag, som måste förbittra hennes sinne; att när hon inför de underordnade är angelägen, att mannen skall framstå i det bästa ljus, hon själf i stället blir kallad »snål»; att det är kränkande för en samvetsgrann kvinna att på ett område, där hon måste förstå bättre, höra ideligen upprepas »du får lof att hushålla!»; slutligen måtte de ej fatta, att det ligger i deras eget intresse att hafva en viss ordning i detta som i allt annat samt att ej taga till för knappt — endast därigenom få de själfva lugn för »kält» och den trefnad de eftertrakta i sitt hem.

När man sett herrarnes merendels stora fordringar i alla vägar och med dem jämför fruarnas ofta nog stora svårigheter att få motsvarande kontanta medel, faller det ett försonande ljus öfver en tilldragelse sådan som den i början berättade, och man kan då, visserligen ej ursäkta, men dock förklara för sig sådana oegentligheter, som man någon gång kan få höra talas om, som att en hustru tillgripit penningar ur sin mans chiffonier eller uraklätat att till honom framlämna ett rekommenderadt bref. Det vittnar vackert för den kvinnliga redbarheten, att dylikt förspörjes så ytterst sällan. »Tag på räkning!» får hustrun kanske till svar, men följer hon uppmaningen, männe ej då den sista villan blir värre än den första? Om hon däremot i sitt bryderi tillgriper denna utväg, trots förbud, huru måste hon ej ständigt känna oro och själföförelser! Nej, minsann fruarna alltid hafva det så lätt!

Men jag må säga, att det många gånger förvänat mig att se, att I, gifta kvinnor, underkastan er ett sådant sakernas tillstånd.

Hvarför vägren I ej att mottaga hushålls-penningar, om de lämnas som ett slags nådegåfva eller åtföljas af förmaningar och klagovisor? Nej, låten herrarne få se, huru pass trefligt det blir att vara utan mat, utan lyse, utan ren tvätt m. m. m. Lika orimligt som det vore, att edra män skulle som ynnestbevis af er begära, att I stoppaden deras strumpor och lagaden deras mat, lika orimligt är det, att I skolen som ynnestbevis begära de penningar, som de gemensamma behofven kräfva. Skyldigheter mot skyldigheter! Ångan till hushållsmaskineriet få de ej förhålla; utan den måste det afstanna, om än kuggarne äro aldrig så dugliga.

Men vi kvinnor äro i allmänhet — här i Sverige åtminstone — konservativa, och det där smakar allt för starkt af opposition, upproriskhet och strejk, tycker nog mången. Nej, då är det bättre, resonnerar man, att låta det gå i den gamla trallen; »bäst att taga skeden i vackra handen»; »den som är slagen till slant, blir aldrig riksdaler».

Låt mig till svar berätta en liten historia. Det var en gång en snäll och vis fru, hvilken — det må tilläggas — äfven ägde en god man. Men som han var en stor bokvurm och nedlade mycket penningar på sitt bibliotek, hände det ej sällan, att hustrun fick sitta emellan härpå. Ty bokvurmar äro merendels personer, hvilka sväfvat i högre rymder och ej hafva någon rätt uppfattning af hvad ett hushåll kräfver. Hjärtligt tillgifven som hon var honom, önskade hon intet högre än att lefva i frid och sämja med sin herre och man och funderade fram och tillbaka, huru hon skulle kunna göra begripligt för honom att för att lefva fordras mat och för mat fordras penningar. Slutligen hittade hon på råd. Då den lärde en vacker dag kom hem, hungrig och trött och icke alls begifven på andlig föda, fick han till sin häpnad se middagsbordet dukadt med — böcker. Böcker i pergament, i maroquin, i hel- och halfranska band, riktiga rariteter för en kännare, men icke dess mindre »stenar för bröd» vid detta tillfälle! Han gjorde stora ögon, men förstod »andemeningen», och saken slöts i godo och till fromma för framtiden.

För öfrigt är det icke förödmjukelsen och svårigheterna allenast, jag vill att I skolen undslippa — nej, saken har en annan sida, som är både allvarlig och beaktansvärd. Detta ständiga kält om styfrarne tär på kärlekens ömtåliga lifstråd. Hustrun, som har den obehagliga kältrollen, blir själf obehaglig, så att, när hon tittar i dörren, känner mannen ingalunda samma lust som förr att draga sin »älskling» ned bredvid sig i soffan och prata bort en stund med henne; måhända möter han i stället »huskorset» med en axelryckning och ett kärft: »Hvad är det nu igen? Pengar, pengar, aldrig hör jag annat än pengar!» Och mannen, som åsidosätter rättvisa och billighet, sår i sin makas hjärta ovilja och bitterhet. Ty hvilka känslor männe röra sig hos henne, då hon, afvisad, går in till sig och gråter? Äck, mångt äktenskap, som i ungdomen knöts i kärlek och under tusen förhoppningar, har maska för maska slitits på sätt som här blifvit antydt.

Det ligger därför i ert intresse mer än I tron att draga i härad mot det missförhållande, jag nu påpekat. I afvaktan på, att de, som hafva makten, skaffa er rätt att råda öfver edert, kunnen I gärna som

ert anspråklösa program uppställa följande: en månatlig summa till hushållet, på förhand öfverenskommen och ej för knappt tilltagen, hvilken lämnas i förskott utan obehag och ej behöfver tiggas fram i bråkdelar.

Till klädpenningar och nålpenningar skulle jag vilja återkomma en annan gång.

S. T.

De ungas bästa vän

vill *Kamraten*, illustrerad tidning för Sveriges ungdom, utgifven af *Frithiof Hellberg*, af all ifver sträfva att blifva. Ingen moder kan bereda sin uppväxande dotter eller sin unge son en större glädje än genom att för dem nu genast verkställa prenumeration å *Kamraten* för årets tre sista kvartal. Priset härför är kr. 2: 25. Det är ännu ej för sent att få alla nummer från april månads början, och hvarje nytillkommen ung prenumerant har rätt att deltaga i den roliga pristäffling, som *Kamraten* just nu anordnar.

Kamraten ger de unga en intressant och bildande läsning i **fosterländsk och sedlig anda**. *Kamraten* är lika underhållande för gossar som för flickor, för vinter, vår och sommar. *Kamraten* följer de unga på deras botaniser-turer och friluftst lekar. *Kamraten* hjälper dem att ordna frimärks- och insektsamlingarna, ger flickorna anvisningar till nyttig och rolig hemslöjd, gossarne handledning vid deras vetenskapliga experiment. *Kamraten* lär de unga älska fosterlandet och allt ädelt och godt. *Kamraten* är en alltid påpasslig och trofast vän. **Många svenska lärare ha också berömt *Kamraten* för dess goda och för ungdomen väl lämpade anda!**

Kamraten är ingen småbarnstidning, utan är afsedd för den uppväxande ungdomen i åldern intill 18 år. *Kamraten* utkommer med två sextonsidiga nummer i hvarje månad.

Som en autydnung om *Kamratens* innehåll anför vi endast innehållsförteckningen för dess senaste nummer, som utkom den 15 maj. Detsamma innehåller:

Lofdag i maj; ett skolpojksminne af J. P. Winkler. Pingst; poem af Julius Sturm. Dagens stjärna; af K. S. Hldn. Hvad kan en syster göra för sina bröder? af Elsa. Amatörfotografi; för *Kamraten* af N. A. Langlet. Med illustrationer. Afventyr i fjärran västern; af William Kingston. (En spännande indianföljetong med illustrationer!) Den finske gossens bragd; af C. W. B. (Från kriget 1808—9). Den unge naturaliesamlaren: att bereda djurskelett. Med illustrationer. Farbror Frans; berättelse för *Kamraten* af T. S-n. Trefliga handarbeten för flickor: ett nytt slags broderi och konfirmationsgåfvor. Med illustr. Prenumeranternas brevvefning. (Innehåller en mängd intressant tankeutbyte mellan de unga, om deras skolföreningar, om deras studier, om deras samlingar, experiment och lekar.) Prenumeranternas afdelning. (Innehåller bidrag från de unga prenumeranternas pennor, denna gång en liten nått dikt: »Älska din moder!») Intressanta tankeuppgifter, nya slags gåtor

m. m. (På denna afdelning utdelas pris af goda böcker till de unga läsarne.)

Ja, detta var ett enda nummers ungefärliga innehåll. Det är ju icke så litet!

Viljen I glädja edra unga och gagna dem tillika, så prenumereren nu genast för deras räkning på Kamraten från april månads början till årets slut med kr. 2: 25.

De skola icke nog kunna tacka Er därför!

Böhmiska folkbilder.

Tecknade för Idun af Sigrid Elmblad.

IV.

Förlorad.

Det var hennes sista stund i det gamla hemmet, där hvarje stol varit henne en kamrat under gångna år. Möblerna syntes äfven att förebrående betrakta henne; den nötta skinnsoffan, som ännu bar märken efter hennes barnklackar, det stora gökuret, skåpet, som så länge förvarat hennes tillhörigheter, allt och alla tycktes säga: »hur kan du lämna oss?»

Men hon aktade ej därpå.

Tyst och stilla satt hon i sin svarta klädning, med nedslagna ögon och korsade händer. Icke en tår, icke ett ord hade hon för sin omgivning; hennes själ var redan borta från densamma.

Modern rörde sig ifrigt och nervöst i rummet. Hon visste knappt, hvad hon tog för händer, och såg ingenting för gråten, som oupphörligt steg henne i ögonen.

Det var ett stort bekymmer, och hon vågade ej ens vända sig till Gud med bön om hjälp, ty honom var det väl täckeligt, att deras enda barn, deras friska, vackra, sjuttonåriga Mari, ville bli nunna.

Hvem hade kunnat ana en sådan olycka? Det är ju så vanligt, att mindre bemedladt folk sänder sina döttrar i klosterekola för att utbilda dem till dugande tjänarinnor, och det är så ovanligt att unga flickor, som ej pröfvat lifvet, föredraga klostermurarne framför världen, tvång framför frihet.

Men en och annan gör det likväl.

Det är farligt att i en ålder, då viljan ännu ej ännu hunnit stadga sig, råka in under ett sådant högtryck af religiöst svärmeri, paradt med mysticism, som klosterlifvet. Dessa stilla systrar med sina ödmjuka later, sitt dämpade sätt att tala och sitt behärskade väsen utöfva ett starkt inflytande på unga sinnen, hvilkas lidelser hålla på att vakna. Ett skolbarn dyrkar syster Elisabeth, ett annat syster Anna, ett tredje syster Maria, och somliga lära sig att fanatiskt dyrka hela klosterlifvet.

Till dessa senare hörde Mari. Hon kom från ett fattigt hem. År i ända hade hon sett föräldrarne sträfvat och slita för det dagliga brödet, tyngda under timliga omsorger. Deras Gud var en liknöjd Gud, någonstädes långt borta i det oätkomliga; kampen för tillvaron var hela deras lif, i den hade de hårdnat och satt till sina bästa krafter. Som ett par trötta, men väl inkörda arbetshästar drogo de nu sitt lass utan klagan, men också utan intresse.

»Det skall bli godt att komma från'et,» brukade modern ibland säga, och då nickade

fadern bekräftelse till hennes ord, de tänkte på hvila, mer hoppades de ej på.

Men klostrets Gud var någonting annat. Han var en hög, bländande skön furste, full af makt, nåd och kärlek. Han var de milda systrarnas härlige, strålände brudgum, som bidade dem efter döden med evig lycksalighet, de tillbådo honom vid radbandet, vid de praktfulla altardukar, som de sömmade att pryda hans tempel med; i allt deras görande och låtande var han deras första och sista tanke. Väl var deras lif, liksom föräldrarnes, försakelse och möda, men deras mål var en himmelsfärd i stället för en graf. De sågo framåt mot en bröllopsfest, deras ögon lyste vid tal om Kristus som en ungmös vid tanken på sin älskade.

Och medan akasiaträden blommade i den skuggiga klosterträdgården och fåglarne sjöngo i löfverket, bröt Marias första unga lidelse ut i en glöd, som intet kunde släcka. Utom klostermurarna låg en krass, kall värld med små ömkliga omsorger, hvilka dödade själen och sleto ut kroppen, men inom desamma, ack, där var godt att vara, där ville hon stanna hos den strålände brudgummen.

Ingen af systrarna hade öfvertalat henne att bli nunna. Hon fick ett profår att betänka sig på, och då hon lämnade klostret sade väl allas ögon, men ej ett enda par läppar: välkommen åter.

Och nu var profåret tilländalupet. Världens lockelser, föräldrarnes bedröfvelse, intet hade kunnat rubba hennes beslut. Det var ej kulturmänniskans raffinerade begär, utan ett naturbarns starka impuls, som ledde henne. Hennes exaltation hade ungdomens kraft, allt utom densamma förlorade färg för hennes ögon.

Och så rullade vagnen fram till porten, de båda systrarna stego ur för att hämta henne, och hon följde dem med förklaradt utseende. Den afskedskyss hon skänkte föräldrarne var kall, hon såg dem knappast: den giktbrutne fadern, den böjda halfblinda modern och det torftiga, mörka hemmet. Hon såg ej, att äfven där hade Kristi brud kunnat ha en mission att fylla.

Det var den strängaste klosterorden hon valt: S:t Annasystrarna på Kleinseite. Hon skulle aldrig mer få visa sitt ansikte för någon utom klostret, aldrig tala med någon utom klostret. Mari var död för världen.

Och hon gick ifrån den som till en fest, fylld af sin sjuttonåriga entusiasm, som skulle vara ett helt lif.

Stackars Mari!

Bevingade vänner.

1.

Några ord om kanariefågeln och dess vård;

för Idun af L. E Björkman.

Under en resa i Tyskland gör man den iakttagelsen, att i de flesta hus finnas burfåglar, isynnerhet kanariefåglar och hör man en tysk tala om sin »gelber Liebling», miss-tager man sig ej, om man antar, att han därmed menar sina kanariefåglar. Denne är hela familjens fröjd och omhuldas på det ömmaste, barnen lära sig därför från början vara aktsamma om det lilla värnlösa djuret, som alla hålla utaf; och så bi-draget den gula älsklingen till att hos barnen utveckla milda känslor för djuren. Här i Sverige hålles kanariefågeln icke på långt när så allmänt. Orsakerna äro nog flere. De ädlare raserna äro här föga kända, man känner knappast någon an-

nan, än den simpla »landtrasen», och individer af denna äro i allmänhet hvarken utmärkta för vackert utseende eller för vacker sång; ofta skröka de så, att det blir en öronpina, i stället för en fågnad att höra dem. Och så hafva många en fördom mot att hafva fåglar i bur: det är onaturligt, säger man, fågeln bör få flyga fritt i Guds natur och från trädets grenar stämma upp sin jubelsång. Härpå kan svaras, att alla husdjur lefva i onaturliga förhållanden, men finna sig i allmänhet mycket väl uti dem; hvad nötkreaturen vidkommer går man ju så långt, att man till och med klafvbinder dem, så att de icke kunna taga ett steg, och på många ställen få de stå så hela vintern, utan att en enda gång få röra sig (hvilket onekligen är både grymt och ekonomiskt oklokt). Burfåglarne synas trifvas mycket godt i fångenskapen, och kanariefågeln, som födts i fångenskapen, kan icke sakna friheten; men stora burar måste fåglarne ha, så att de kunna öfva sina vingar.

Mången föreställer sig, att den »äkta kanariefågeln» skall vara gul, och att brokiga fåglar icke äro »äkta», utan bastarder. Denna föreställning är oriktig. Den vilda kanariefågeln — hvars hemland, som bekant, är Kanarieöarne, Madeira och Azorerna — är ofvantill grågrön och något gul inunder, han är mindre och smärtare än den tama fågeln. Hans sång lär vara mycket vacker, dock icke på långt när att jämföra med rullsångarens.

Den tama kanariefågeln har, likasom våra öfriga husdjur, blifvit utvecklad i olika riktningar, så att flere, mycket skiljaktiga raser uppstått.

I Belgien och Frankrike har man lagt an på att hos kanariefågeln utveckla en ståtlig kroppsförm. Den belgiska rasen utmärker sig för sin längd, fåglarne äro nästan en tredjedel längre än de vanliga kanariefåglarne; kroppen är smal och upprätt stående, halsen lång, hufvudet litet, ben och stjärt långa. Fågeln har i följd af sin kroppsförm något falkartadt i sitt utseende. Dessa fåglar äro ömtåliga, dåliga afvelsdjur och inga goda sångare. En yttermera utveckling af denna ras är den franska, »Parisarne» och »Trumpetarne», som de kallas. De hafva på bröst och skuldror krusiga fjädrar, bildande krås och epåletter, däraf de fått namnet »Trumpetare».

Engelsmännen hafva bildat en hel del olika raser, som skilja sig från hvarandra genom kroppsförm och färg, men icke någondera utmärker sig i afseende på sången. Bland dem må nämnas den gula Norwich-rasen, den smärta Yorkshire-rasen, som liknar den belgiska, den lilla sirliga London-rasen, de ödléfärgade Lizards och den stora Lancashire-rasen, som är dubbelt så stor som de vanliga kanariefåglarne. Därjämte må nämnas de kanelbruna och de orangeröda fåglarne. De sistnämndas färg är dock icke medfödd, utan frambringas hos hvarje enskild individ genom utfordring under ruggningstiden med cayennepeppar, blandad med äggfodret, hvilken utfordring måste upprepas vid hvarje ruggning, såvida färgen skall bibehållas.

»Landtrasen» står till de öfriga raserna i samma förhållande sem landtraserna bland de öfriga husdjuren stå till de förädlade raserna. Det vill säga det är egentligen ingen ras (benämningen ras kan nämligen tilldelas en sådan grupp af djur, hvars alla individer genom yttre tecken och inre egenskaper sinsemellan öfverensstämma och skilja sig från andra individer af samma art). »Landtrasen» består af dels oförädlade djur och dels sådana, som degenererat från förädlade raser. Några särskilda kännetecken på landtrasen kunna således icke angifvas.

Kronan bland kanariefåglarne är Harzfågeln eller rullsångaren. I afseende på utseendet skiljer den sig ej från den simpla kanariefågeln. Endast det må anmärkas, att den aldrig företer någon lifligare färg, utan är denna antingen blekgul, blekgrön eller grågrön. Det som ger rullsångaren så stort värde, är hans härliga sång, som icke öfverträffas ens af näktergalens. Näktergalen har visserligen de ljufvaste toner, som kunna frambringas af en fågelstrupe, men en sammanhängande melodiös sång sådan som rullsångarens kan han icke prestera. Man må icke föreställa sig rullsångaren lik en speldosa, hvilken, när den är uppdragen, alltid spelar sitt stycke från början till slut precis lika den ena gången som den andra. Nej, rullsångaren är en lefvande konstnär, en kompositör och improvisatör, som med mästarekap behandlar sitt härliga instrument. Han skriker icke, så att det hörs långa vägar, hvarje ton är musik, melodiskt rulla drillarne fram i högre och lägre läge, smånigom öfvergående i hvarandra och stundom afbrutna af ett mjukt *du, du, du*, eller *ding, ding, ding*, äfvenledes i olika tonlagen. En mängd olika turer förekomma i sången, och hafv

de af tyskarne fått hvar sitt namn såsom: hål-rulle, klockrulle, koller, klingel-, bas-, vattenrulle och så vidare. Ingen fågel har *alla* dessa toner, ju flera och vackrare turer fågeln har, desto värdefullare är han naturligtvis. I det fallet råder mycket stor olikhet, beroende dels på fågelns naturliga begåfning och dels på den musikaliska uppfostran, han fått, ty det är ett märka, att hvarje fågel måste omsorgsfullt utbildas till konstnär. Begåfningen beror mycket på arf från föräldrarna, hvarför till afvel bör användas endast det yppersta material. Dock förekomma i samma kull mycket olika begåfvade individer; efter framstående goda föräldrar blir minsta antalet afkomlingar lika utmärkta sångare som fadern. Om icke den omsorgsfullaste uppfostran kommer ungfågeln till del, degenerera de lätt, ja de kunna få mycket fula ljud såsom: *schapp, schapp, schapp*. En sådan fågel har icke något värde. Det är således icke nog med, att en fågel är af rullsångarers förbestämmandet af dess värde. En riktigt utmärkt rullsångare kan i Tyskland betalas med ända till hundra mark. Eljes är vanliga priset för en god sångare trettio mark. Detta pris har artikelförfattaren betalt för flere fåglar. Men man kan få köpa fåglar af denna ras till och med för fem mark och kanske därunder. Rullsångarna äro vida ömtåligare än de simpla kanariefågeln, så att de måste väl aktas för förkylning, hvarom mera längre fram.

(Forts.)

I skuggan.

Berättelse af *Ernst Lundquist*.

(Forts.)

Nu var hon nere vid stranden, där sällskapet låg i pittoreska grupper och knappast tycktes märka hennes ankomst, så upptagna voro alla af att lyssna på någonting, som Karsten Törne berättade. Endast Allan låg litet afsides och föreföll långt mera intresserad af sin cigarr.

Den oemotståndlige licentiaten satt där bekvämt lutad mot en sten och höll i en garnhärfva, som Klara nystade, medan den ena lämsmansdottern satt bakom honom och balanserade sin parasoll så, att solen, som strömmade in mellan björkarnas hängande festoner, ej skulle lysa honom i ansiktet. Han var i farten med att beskrifva, huru roligt han haft förra sommaren, då han varit inackorderad på ett bruk i Värmland, där det fanns ungdom i parti, och där han för idel nöjen ej kommit åt att tända flitens lampa förrän efter midnatt. Det var en nästan totalt förspild sommar, men, åh, så lifvadt han haft! Och medan han berättade, lyste ett lefnadslustigt leende i hans ögon och under de långa, ljusa mustacherna.

Glanspunkten under hela sommaren tycktes ha varit en sjödrabbning, som levererats i ökstockar på stora bruksdammen mellan all ungdomen i socknen, herrar och damer, utstyrda i gamla aflagda kläder och med öskar och skopor till vapen. Åh, sådana skrattsalvor, då det kom en riktigt väldig vattenstråle hvirlande genom luften och dränkte någon af herrgårdsröknarna från topp till tå, så att det rann floder ur håret och från näsa och haka, eller då hon betalade med samma mynt, men i följd af ansträngningen tog en öfverhalning och ramlade ur ökstocken, hvarvid alla herrarna på en gång kastade sig i vattnet och pulsade fram till henne för att »rädda», medan hon stod på botten med vatten upp till hakan och skrattade, så att hon knappast kunde hålla sig uppe på benen.

Ja, det hade inte varit tråkigt den gången heller, då ungdomen till häst gjort en utflykt upp till en större by någonstädes uppe i bergs-

trakten. Knappast någon mer än Karsten kunde rida, de andra hade lånat sig de sedigaste bondkampar de kunde komma öfver, och i brist på sadlar hade nästan alla flickorna måst kläda sig till karlar för att kunna rida barbacka. Par om par hade den komiska kavalkaden dragit fram genom bygden under nästan oafbrutna skrattsalvor och väckt ett kolossalt uppseende, hvar de dragit fram. Och då de anländt till byn, hade de släppt hästkrakarna i vall på en stund och gått in i den enda handelsboden, som fanns där, och...

Ja, hvad de hade gjort där, det fick man icke veta, trots all nyfikenhet och alla lystna frågor, ty Karsten afbröt sin berättelse, som om han plötsligt upptäckt, att han redan pratat bredvid munnen. I stället föreslog han, att någon skulle läsa högt, och då Domsbasunen ändtligen efter mycket krus lät förmå sig därtill och tog fram Malmströms dikter, lade han sig bekvämt till rätta med hufvudet på en hoprullad filt. Hortence bredde öfver honom sin tunna, röda sjal, och där låg han nu med tillslutna ögon under Klara Eckhoffs parasoll, och det var inte alldeles säkert, att han inte tog sig en liten lur, vaggad af Domsbasunens skrällande toner.

Solen stod högt på himlen och förkunnade, att det var middagsdags. Nu väckte Lina den slumrande Endymion med tre grässtråkittlingar på de fylliga, röda läpparna, och det blef ett skratt och oväsen, då det befanns, att han verkligen sofvit. Men ingen hade hjärta att bli stött på honom, ej ens föreläserskan.

Man dukade på en liten, öppen plats inne i skogen, löjtnant Eckhoff skickades af sin hustru att ta reda på poeten, och under tiden ordnade man ölbuteljerna och de påredda smörgåsarna. Först då man gjort heder åt de senare, skulle »öfverraskningarna» få komma i dagen. Lina var den som gjorde början och aftäckte ett fat med de läckraste gulbruna gräddmunkar, som hälsades med ett mångstämmigt utrop af det mest odelade missnöje. Ty nu befanns det, att flickorna Eckhoff *också* hade fört med sig munkar, lämsmansdottrarna likaså, ja, i hela sällskapet var det endast en, hvars uppfinningsförmåga gått i annan riktning: det var löjtnant Allan, och hans öfverraskning bestod i en stor flaska likör, som i följd af ödets sällsamma nyck *också* befanns vara »munk»!

Nåja, men så var det *också* bra oförsiktigt af Karsten Törne att på bjudningen hos lämsmannens häromdagen förklara med hög och ljudlig stämma, så att hvarenda människa hörde det, att »gräddmunkar var det bästa han visste».

Där reste sig nu hela berg af gräddmunkar på duken, pösiga och tillplattade munkar, feta och magra, blonda och brunetta, munkar med socker och munkar med sylt, och man hade ingenting annat att ta sig till än att göra chock på dem. Karsten måste nödvändigt smaka på alla de olika sorterna, och det tycktes han göra med nit och beredvillighet. Man åt munkar, fuktade dem med en liten klunk likör då och då, Fanny höll ett litet humoristiskt tal för de bägge hedersgästerna, man hurrade och klingade. Karsten svarade med några få, men hjärtliga ord och hade sedan all möda i världen att få bukt på Agathon, som hade druckit för mycket likör och nödvändigt ville klifva upp på en sten och improvisera några alnar lungsotspoesi.

Och så var middagen slut, och alla spår däraf röjdes undan i största hast. Flickorna hade fått varm färg på kinderna och en tindrande glans i ögonen. Karsten satt där mått

och belåten och lät sina blickar hvila på en viss person i sällskapet — hvem, det undgick ej Fannys vaksamma ögon. Poeten gick afsides ett stycke nedåt stranden med stora gester, midt i det gassigaste solskenet, och löjtnant Allan passade på och smög sig uppåt skogen för att ta sig en grundlig middagslur i hängmattan.

Men så föll det någon af flickorna in, att hon ville på sjön. Som artig kavaljer erbjöd Karsten sig naturligtvis att ro. Men nu befanns det, att *alla* flickorna ville bli rodda. Som den lilla rankiga ökstocken ej rymde mer än två personer, kunde problemet ej lösas på annat sätt, än att Karsten lofvade att ro dem allesamman i tur och ordning, en liten stund hvar. Men ordningsföljden ville han själf bestämma. Det antogs med aklamation, och man undrade just med klappande hjärta, hvem som skulle bli den första lyckliga.

»Numro ett: fru Fanny Eckhoff,» förkunnade han.

»Nej, tack,» inföll Fanny, »jag afstår helt och hållet från äran och nöjet — ja, på ett villkor, förstas: att herr Karsten blir min kavaljer på hemvägen.»

Karsten bugade sig artigt samtyckande, och det blef Klara, som först steg i ökstocken.

Det öfriga sällskapet slog sig ner i gräset vid stranden, dit skuggorna nu för längesedan hunnit. Handarbetena togos fram, men fingrarna gingo trögt och tankspriddt och hvilade ofta, medan ögonen följde ökstockens lekfullt vinglande rörelser där ute på den stålblå vattenskiivan.

Fanny satt och såg på lilla Maggie, som i dag alls icke var sig lik. Förkänslan af den snart förestående skilsmässan hade hos de andra tagit sig uttryck i ett forceradt otvunget sätt, ett stelt leende och små kvädda suckar, men hos det sextonåriga lilla »pyret» fanns ingen förställning eller beräkning, hon visade sig alldeles sådan hon var, lade alla sina känslor och intryck utanpå sig, och de voro i dag idel sorg och bedröfvelse. Hon hade knappast sagt ett ord på hela dagen, hon som eljes var en sådan liten pladderskata. Inga ystra killingsprång, inga kvittrande skrattullader, inga elektriska gnistor i de svarta stenkolsögonen. Alla det lilla hjärtats strängar tycktes vara slappa och ostämnda. Hela dagen hade hon suttit där blek och allvarsam och följt Karsten med stora, sorgsna blickar och bara sväljt och sväljt för att tvinga tillbaka tårarna. Den enda gången hon sett glad ut var under middagen, då han tog två af hennes munkar, men bara en af de andras. Och nu satt hon där igen med händerna liksom halfdomnade i knät och såg utåt sjön, där en annan flicka redan aflöst Klara i ökstocken, och det kunde inte hjälpas, att en klar tår långsamt smög sig ner öfver hennes bruna kind och stannade där nere, där den vackra skrattgropen annars brukade vara. Lyckligtvis var det ingen annan än Fanny, som såg den.

(Forts.)

Ur notisboken.

Fredrika-Bremerförbundet hade i onsdags afton sammanträde under riksantikvariens Hildebrands ordförandeskap, hvarvid årsberättelsen för år 1892 upplästes.

Af densamma framgick bland annat, att medlemsantalet under året stigit från 1,533 till 1,564, däraf ständiga medlemmar 244. Platsförmedlingarna ha omfattat dels fasta platser, dels *också* tillfälligt arbete. Sammanlagda beloppet af årslöner för de genom byråns förmedling under året tillsatta fasta

platserna uppgår till nära 30,000 kr. Sjuksköterskor ha anskaffats i 384 fall. Antalet delägare i sjukkassan har höjt sig till 208, och i sjukhjälp ha utbetalats 3,477 kr. Stipendiekommittén har erhållit två större donationer, en å 10,000 kr. och en å 5,000 kr. Donationsfonderna ha ökat med 43,000 kr., som af fröken Ellen Bergman skänkts till den af henne stiftade »släktstipendiefonden».

Full ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Vid åter efter företagna val återvaldes styrelsen.

*

Handarbetets vänner har för befördrande af det med dess verksamhet afsedda ändamål af regeringen beviljats ett understöd för år 1893 af 1,200 kr.

*

Ett kvinnligt original. Fröken Olive Constance Caroline Tronnett, 60 år gammal, skrifven i hofförsamlingen och sedan 21 år tillbaka boende i nr 9 Artillerigatan härstädes, afled hastigt i förra veckan. Vid 4-tiden på torsdagsaftnaden hade en i huset boende person i hennes bostad aflämnat mjölk och bröd, därvid den gamla, som vanligt varit uppe och tagit emot. Då samma person ett par tre timmar senare kom upp, låg fröken Tronnett död på golvet.

Den döda var i hela trakten känd för den stora fattigdom, hvori hon lefde, och den hemlighetsfullhet hvarmed hon omgaf sig. Hon ville ej mottaga besök af någon, men kunde ej hindra, att i huset boende personer togo notis om henne och aflämnade det för lifvets bevarande nödvändiga i matväg. Någon läkare ville hon aldrig höra talas om. Då efter hennes död vederbörande polistjänsteman skulle taga reda på hennes prästbetyg, fann han detta i ett kuvert, omlindadt med — en 100-krona-sedel. Den aflidna hade dessutom flere dyrbara silfverföremål och, enligt hvad en person, som länge känt henne, tror sig veta, öfver 10,000 kronor i pengar.

Som ofvan nämnts, var hon, ehuru sedan ett par decennier boende på Östermalm, fortfarande skrifven i hofförsamlingen. Hennes fader lär nämligen haft någon anställning vid slottet, inom hvars mantals-skrifningsområde äfven dottern fått kvarstå.

Teater och musik.

Kungl. Operan. Hr *d'Andrade* uppträdde i lördags i titelrollen i »Figaros bröllop» och lade en ny triumf till sin don Juan. En ypperligare tolkare af italiensk musik har Stockholm näppeligen hört, och spelet är öfverlägset utarbetadt, fullt af friskt humör och karaktäristiska smådrag. De medspelande voro denna gång också bättre till sin fördel; med en Rosina som fru *Edling* är ju redan mycket vunnet.

K. Dramatiska teaterns salong hade ock på den ovanligt rika teateraftonen i lördags en särskild festlig pregel. Fru *Ottilia Littmarck* gaf soaré, hvarvid *Birch Pfeiffers* kända folkskådespel »Syr-san» utfördes. Såväl soarégifvarinnans stadgade popularitet — hon utförde själf mor Fadette — som fru *Lina Sandells* namn på programmet för titelrollen hade samlat ett godt hus. Fru Sandell genomförde sin roll på ett utmärkt sätt, med fin stämning och själf full innerlighet. Hr *Skånberg* hade en lycklig afton som *Landry*.

Å **Vasateatern** har, som vi förut nämnt, direktör *August Lindberg* med sällskap under den senast gångna veckan begynnadt en serie föreställningar, som med allt skäl mottagits med intresse af hufvudstads-publiken. Tvänne program ha hittills gifvits.

Det engelska folkskådespelet »Tatlows hemlighet» befanns i mycket röja sitt ursprung, så till vida som det föreföll betydligt antikveradt och melodramiskt till sin anläggning. Den engelska smaken och den engelska literära produktionen stå ännu på fyrtyotalets nivå. Ämnet för K. A. Jones drama var emellertid modernt: ett motiv ur arbetarlivet i Sudermans och von Wildenbruchs stil. Den själfviske arbetsgifvarens exploaterar sin begåfvade arbetares uppfinningar, men håller honom själf nere i förtryckthet. I »Tatlows hemlighet» slår dock hämnens timme, och sista akten godtgör hvad de tre första förbrutit: den sanna förtjänsten — arbetet — triumferar och »blodsugarkapitalet» förödmjukas. En del scener äro skrifna med en viss värme, men som litterär produkt står stycket i sin helhet ganska lågt.

Hvad som förlånade det ett oväntadt intresse vid uppförandet var hr *Lindbergs* öfverdådiga teckning af hjältens person, den på sin uppfinning vurmände

gamle arbetaren, för hvilkens naiva tafatthet inför alla lifvets hvardagskraft, som ej röra sig kring hans fixa idé, för hvilkens sjaloro under svårigheterna att nå målet och djupt gripande fröjd, när det slutligen är hunnet, han gaf ett fint detaljeradt och lefvande personligt uttryck. Vi tveka ej heller att ställa *Blenkarn* allra främst bland samtliga de sceniska gestalter, den begåfvade skådespelaren gifvit lif.

Bland de öfriga uppträdande framstod ingen i någon liknande grad, men förtjäna dock nämnas för sitt hurtiga spel fröken *Michal* och hr *A. Hunsson* som ett ungt älskande par ur arbetsklassen, hr *V. Lundberg* för sin ganska karaktäristiska *Todd* och fröken *Borgström* för sin själfulla tolkning af *Mary*. Stycket har, de gånger det gifvits, väckt mycket bifall.

I lördags gick för första gången det andra programmet, *Gunnar Heibergs* bekanta skådespel »Kung Midas», för stockholmshpubliken i godt minne, sedan fru *Hennings* under sitt gästspel å Dramatiska teatern för ett par år sedan utförde *Anna Hjelm*s parti. Den framställning, det *Lindbergska* sällskapet gaf af det märkliga dramat, måste betecknas såsom allt igenom ypperlig, ja, på en del händer öfverlägsen och blef äfven till en formlig triumf. Främst bär härför sällskapets gäst, fru *Julia Håkanson*, förtjänsten. Hennes själfständiga, omedelbara och gripande tolkning af *Anna Hjelm* var icke blott hela teaterföreläsningsmärke även i hufvudstaden, utan kanske rent af det yppersta, som modern svensk scenisk konst frambragt på långliga tider. Den kritiker, som i dagens nummer fogat textramen kring hennes bild, har därvid äfven dröjt vid särskildt denna prestation, hvarför vi här ej utförligare vilja orda om densamma, men vi kunna ej underlåta att uttala som vår bestämda mening, att endast en plats bör vara gifven för en konstnärinna af fru *Håkanson*s rang och den naturligtvis vid den scen, som väl ännu vill sträfvä för namnet af »vår främsta».

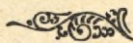
Hr *Lindberg* ger af *Johannes Ramseth* en mycket liffull och konstnärligt genomförd bild, om man än kan tvista om, huruvida han ej gör »sanningssägaren» till något för mycket af en passionerad svärmare, i stället för att, enligt författarens tydliga intension, betona hans oåtkomligt öfverlägsna själfgodhet. *Ramseths* person vinner en glimt af försonande skimmer genom en dylik uppfattning, men stycket i sin helhet förlorar i konsekvent kraft. Huru som helst var hr *Lindbergs* spel af stort intresse.

Hr *Thore Scennberg* — äfven han som gäst — gaf *Gerhard Hjelm* med en ösökt öfverlägsen bonhomie och hr *Engelbrecht* som *Finn Hals* förtjänar loford, särskildt med hänsyn till den korta tid han haft för inöfningen. Samspelet gick med mönster-gill sammanhållning och lif, och samtliga de mindre rollerna sköttes äfven förträffligt. Det ovanligt intensiva bifallet var ovanligt ärligt förtjänt.

Musikföreningens konsert i tisdags betecknade en vacker framgång för den utmärkte ledaren, hr *Franz Neruda*, och den väl samsjungna kören, liksom det gedigna programmet var af stort intresse. *Beethovens* stora messa i C är ett genialiskt verk, som fick ett värdigt utförande — och detta säger redan nog. Fruarna *Edling* och *Linden* glänste särskildt genom sitt uttrycksfulla föredrag. Hofkapellet spelade förtjänstfullt uvertyren till *Glucks* »*Iphigenia i Aulis*», och fru *Lindens* altaria ur samme kompositörs »*Orpheus*» framfördes med verklig glöd.

Konserten afslutades med första afdelningen, »*Våren*», af *Haydns* »*Årstiderna*», s m fick en högst berömvärd tolkning, och där särskildt fru *Edlings* vällydande stämna var af den skönaste verkan.

Konserten var tyvärr ej så talrikt besökt, som den hade förtjänt.

En lärarinns roman.

En svensk kulturbild,

tecknad på verklighetens grund för Idun

af

Algot Sandberg.

(Forts.)

»Hå», sade biskopen, »förhållandet inom församlingen synes vara i allo godt, tillhör det mig, mitt ämbete likmätigt, att tillspörja eder, hvar och en i sin stad, om i hafven något att andraga, och hvars tillförsende kan på mig, såsom detta stifts biskop, bero.»

Äfven denna fråga besvarades nekande.

»Jag förklarar då denna visitationsakt afslutad,» sade biskopen och slog med klubban i stämmbordet.

Så samlades man till middag i prästgården. Där voro kyrko- och skolrådets ledamöter, skol-lärare *Eriksson* och *Kerstin* samt en del andra sockenbor, som hörde till de mera framstående. Man fick vänta en stund på biskopen, som slutligen trädde ut ur sitt rum, nu åter klädd i kraschan bredvid biskopskorset. Notarien hade hängt på sig sin lilla vasastjärna och linkade troget efter sin chef.

Middagen begynte. För dem, som voro vana därvid, fanns brännvinsbord dukadt i nedre våningen, och prostens försmädde ej att själf i tysthet smyga sig ditned. Biskopen smakade ej den svenska nektarn, men prostens goda viner hade han alls ingenting emot.

När champagne serverades ofvanpå kycklingen, tog prosten till orda. Han hälsade sin vördade förman välkommen till pastoratet och ordade så svassande han kunde om herr biskopens stora förtjänster och höga lärdom.

Biskopen tackade i ett som vanligt formfulländadt tal, därvid han liknade sig själf vid en general i den heliga striden mot otrons och okunnighetens mörker, prästerskapet vid officerarne, lärarekåren vid underbefälet och den kära församlingen vid haren.

»Den kan tala, du,» sade bondgubbarne till hvarandra, när biskopen satte sig.

Så gick biskopen omkring och klingade med samtliga gästerna. Då han kom till skollärare *Eriksson*, reste sig denne och tog sitt vattenglas, som bildade en skarp kontrast mot det röda, perlände innehållet i biskopens eget.

»Jaså, skolläraren är absolutist,» sade biskopen leende.

»Ja, herr biskop.»

»Hvarför? Ni ser ju, att jag själf dricker vin.»

»Visserligen, men Herren har själf genom sin apostel tillsagt oss: dricken intet vin.»

»Det är rätt, skollärarn, men detta yttrande får icke lösryckas ur sitt sammanhang. För den som har fått den stora förmånen att på grundtexten läsa vår heliga urkund, ställer det sig klart, att Gud aldrig förbjudit oss att måttligt njuta denna hans gåfva.»

»Men det befallas oss dock ingenstädes.»

»Nej, det är nog sant. Jag hyser sympatier för nykterhetsvännerna, men kan ej underlåta att uttala, att de i våra dager gå till öfverdrift. Det bevisar i mina ögon en större andens frihet att kunna måttligt njuta, hvad Gud i sin godhet gifvit oss till lifvets fröjd, än att slafviskt afhålla sig därifrån.»

»Det är herr biskopens åsikt, icke min. Jag har sett för många sorgliga exempel på, hvarhän äfven det måttliga bruket af spritdrycker kan leda, och därför får herr biskopen förlåta mig, att jag i all ödmjukhet besvarar herr biskopens vänliga skäl i denna rena, oförfalskade dryck, som kallas friskt källvatten. Vi ha, Gud ske lof, godt om sådant här i socknen.»

Prosten kom och afbröt allt vidare samtal med förfrågan, om herr biskopen icke behagade litet ost och ett glas torr sherry.

Jo, det behagade hans högvördighet visst.

Men man hade hört ordbytet mellan den höge, ordensprydda prästmannen och den ringe, fattige skolmästaren. Och en viss tyngd lade sig öfver sällskapet. Man kände sig därför rätt glad, när man kort därpå, sedan biskopen utbragt ett väl-taligt tack till den älskvärda värdinnan, fick troppa af ut i trädgården för att där intaga kaffet.

ELFTE KAPITLET.

Skollärare *Eriksson* var en djupt religiös man. Här i det stilla lugn, hvori han lefde, och med sin böjelse för inåtvändhet och grubblerier, hade han dock så småningom blifvit fanatiker. Han samlade folket här och hvar i husen och höll andaktsstunder. Gång på gång fick han af prosten tillsägelse att upphöra med detta, ty den själfvärd hjorden behöfde, den skulle utövas från Herrens vigda tempel och det var alledeles nog, menade han. Men skolläraren svarade alltid på detta, att man måste lyda Gud mer än människor och han kände sig ha fått Herrens befallning att predika och hålla på därmed i tid och otid.

På grund härför var förhållandet mellan skolläraren och prosten allt annat annat än godt, och den senare sökte blott efter ett tillfälle att kväsa den uppstudsige tjänaren.

GRILL GUSTAF GRILL Malmströmsgatan 8, Stockholm. Bovril. Det sundaste, mest närande, dringaste...

Ett sådant erbjud sig snart. Erikssons vana hade alltid plägat vara att om sommaren under ferierna hålla söndagsskola med socknens barn.

Kerstin blef nu medlärarinna i söndagsskolan. Om middagarna, när gudstjänsten var förbi, samlades man i folkskolealen, sjöng och samtalande under något öfver en timmes tid.

Men skollärarens allt mera framträdande fanatism började särskildt denna sommar göra sig mer än vanligt gällande i söndagsskolan. Han nöjde sig icke längre med, att barnen skulle höra och lära.

»Bed, bed!» ropade han, »bed att Herren må komma och taga sin boning hos dig! Bekänn dina synder, anropa honom om nåd och barmhärtighet.»

Och där bads. Detta svärmeri grep barnen epidemiskt. Under dessa söndagsskoletimmar smälte de i tårar, deras darrande läppar stammade ord utan förstådd mening.

Kerstin var en sundt religiös natur, och hon kände verklig fasa för detta sätt att behandla barnen.

Hon talade med skolläraren därom, men han sökte öfverbevisa henne om, att det endast »var Herrrens lifgifvande andes fläkt som börjat blåsa öfver förtorkade tegar.»

Det dröjde naturligtvis icke länge, förrän man i hemmen kom under fund med, hur det gick till i skolhuset på söndagsmiddagarna. Barnen kommo hem rödgråta och upprörda, några af dem blefvo rent fysiskt sjuka.

Föräldrarna förbjödo sina barn att besöka söndagsskolan, men en sådan makt hade Eriksson fått öfver många af dem, att de smögo sig från hemmen på andra tider för att bedja tillsammans med sin lärare.

Då tog prosten Thorell i med hårdhandskarne. Han förbjöd söndagsskolan, och Eriksson kallades inför skolrådet. Han infann sig, och prosten sökte bevisa honom, att Herren alltid går fram som ett stilla väder och icke på det orkanlika sätt som han.

Han kände sig nu som en förföljd man. Först klagade han hos domkapitlet i en lång skrift öfver varningen. Men konsistorium fann ingen anledning att upphäfva densamma, utan tillade dessutom en skarp tillrättavisning.

(Forts.)

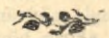
Glömmen ej Iduns skollofskoloni!

Fortsättning på redovisningen för influtna medel till Iduns skollofskoloni:

Transport från N:r 18: Kr. 271:90; En Iduns läsarinna, Sorsele, 0:40; Sture, Albin, Joel och Samuel, Skåne, 2:—; Barnvän 1:—; C. W., Tockarp, 3:—; Lars, Linköping, 1:50; E. & A., Hemse, 3:—; Sigrid Carlberg, Ställdalen, 1:—; Gummorna 2:—; A—e, Snafunda, 2:—; Från barnavänner i Lund 5:—; Kolonivän Mellannel(?) 1:—; Lilla Emma Å. 0:90; A. W., Stockholm, 3:—; I. H. 1:—; M. A., Oscarshamn, 1:50; F. B. 5:—; Turist 1:—; Ilta 1:—; H. Å., Gustafsberg, 5:—; Tutte o. Aina, Luleå, 2:—; Några syskon vid Robertsholm 5:—; Wen... , Eskilstuna, 1:—; Lille Börje 1:20; M. B., Visby, 1:85; Fyra små syskon, Sköfde, 2:—; Folke B—n 5:—; Fnurre, Visby, 5:—; Karl och Anna, Strengnäs, 5:—; Barnvän, Karlstad, 1:—; M. C. S., Uddevalla, 2:—; Edla och Albert, Sala, 25:—; Anonym, Westerås, 2:—; Nenna, Haparanda, 5:—; Tre små bröder, Falun, 3:—; Eva, Sköfde, 3:—; Am. Petterson, Upsala, 3:60; Ham 1:50; A. L., Hjorted, 2:25; Ponte, Mörsil, 5:—; »Pu», Falun, 1:—; Ine Lb., Alingsås, 3:—; Fru Carolina Wedberg, Ystad, 5:—; 10 moderlösa, Helsingborg, 10:—.

Med förra veckans nummer af Idun följde priskurant n:r 4 från Percy F. Luck & Co:s Handelsaktiebolags välkända affär, och vilja vi särskildt fästa ärade husmödrars uppmärksamhet å densamma.

Innehållsförteckning.

Julia Håkanson; af Georg Nordensvan. (Med porträtt.) — Herkules' stoder; poem af Fredrik Nylander. — Äkta män och hushållspengar; en gammal flickas funderingar i en huslig fråga, af S. T. — De ungas bästa vän. — Böhmiska folkbilder; tecknade för Idun af Sigrid Elmblad. IV: Förlorad. — Blevigade vännen. I: Några ord om kanariefågeln och dess värd; för Idun af L. E. Björkman. — I skuggan; berättelse af Ernst Lundquist. (Forts.) — Ur notisboken. — Teater och musik. — En lärarinnas roman; en svensk kulturbild, tecknad på verklighetens grund för Idun af Algot Sandberg. (Forts.) — Redovisning.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Öfverallt, dit män'skor samlas till att prata, dansa, le, till att nästan sin förtala, skyndar jag att mig bege. Där jag fattar spiran genast, jag är allas herre, jag, uti slott så väl som koja härskar blott min enväldslag.

Än så är jag stel, högtidlig, allvarsam och ceremonios, än så är jag glad och munter, än rätt mycket religiös. Så som jag bör alla vara. Den, som mot mig brutit har, blir af många tvärt begabbad, ty till hän är man ju snar. Jag består af tolf bokstaver — ordna dem nu till ett ord, och ett namn du då skall finna på en makt så stor på jord!

Hvad mängen gubbe blir med åren. Hvad som vi plägas af om våren. En ort, där mängen lisa finner. Ett pris för den, som målet hinner. En halfö högt, högt upp i Norden. Ett land långt öderut på jorden. Hvad intet skepp kan byggas utan. Hvem som för in i hamnen skutan. Hvad tiggarn gärna vill förvärfva. Hvad som en maträtt kan fördärfva, om man för mycket däraf tager. Hvad junkern ville flickan fager. Hvad vilden fienden beröfvat. Hvad mångens tålmod har pröfvat. Ett mål, man länge sökt att binna. Hvad som i hafvet man plär finna. En hjälp att styra ystra hästar. Hvad blir lätt den, som mycket festar? En sten, som ganska högt man skattar. Hvad kan förstöra fina hattar?

Hvad alltid till en fästning hörer. Hvad mor vid slakten sammanrörer. En större led på män'skropppen. Hvad mängen är på hufvudknoppen. Hvad är väl den som lyckan funnit. Hvad ofta utnötts, då man målet hunnit.

Hvad modet tvingar damer bära. Hvad barnen sig i skolan lära. Hvad man till smörgås gärna äter. Ett mått hvarmed man nu ej mäter. Hvar på en tum gör allt för mycket. En del utaf teaterstycket. Tre djur för landtbor mycket kära. Hvad för enhvar är tungt att bära. Hvad finns på både slott och kojor? Hvad hörs från den som lagts i bojar? Hvad under fötterna man sätter. Och en bland humanskostens rätter. Hvad nu på rim jag ju har blifvit se'n hela kvällen jag flitigt skrifvit. Ag—Ha—Li.

Charad.

En våg »mitt första» i tidens haf, en sakta bölja, som snabbt försvinner; men ack! åt tusen, förr'n den förrinner, uti sitt sköte den ger en graf.

»Mitt andra» vet du, om blott du vet, att genast riktigt mig här nu säga, hvad trädet säges gemensamt ega med skarpa yxan, som faller det.

»Mitt hela» ser du på vattnets bölja, när i din julle på våg du far, än öfver ytan ett språng det tar och än därunder det vill sig dölja. P. L.

Räknegåta.

Under de gamla ständsriksdagarna med adelsmän, prester, borgare och bönder hölls en suskriberad middag, hvär några (= flere än två) medlemmar af hvarje stånd, men af alla till inbördes olika antal, deltago. Hvarje

adelsman skulle betala 5 daler, hvarje prest 3 daler, hvarje borgare 2 daler och hvarje bonde 1 daler för kalaset. Deltagarnes antal utgjorde tillsammans 50 stycken och hela anrättningen ko-100 daler. Bönderna voro talrikast representerade: icke så, att de ensamma, såsom nu för tiden i riksdagen, hade majoritet per capita öfver alla de andra stånden tillsammans, men så, att hvilket annat stånd medlemmar, som förenade sig med bönderna, gaf dessa absolut majoritet. En skämtare anmärkte också, att församlingen under så fatta omständigheter »var så litet bondaktig, den kunde blifva», d. v. s. innehöll minsta möjliga antal bönder. Huru många voro deltagarne af hvarje stånd?

Geometra.

Aritmogryf.

Grid with numbers for arithmography puzzle, e.g., row 1: 1 11 4 11 3; row 2: 2 12 12 2 5; row 3: 3 4 13 14 11; row 4: 3 15 5 6 14; row 5: 2 16 14 17 18; row 6: 4 13 1 2 13; row 7: 5 6 19 19 11; row 8: 6 20 4 6 11; row 9: 7 2 14 11 4; row 10: 8 11 21 20 5.

1) En af franska revolutionens män, 2) flicknamn, 3) stad i Sverige, 4) land i Asien, 5) stad i Sverige, 6) hjälten i ett bekant skådespel, 7) stad i Frankrike, 8) kvicksilfvergrufva, 9) en romersk kejsare, 10, musiker. Begynnelsebokstäfverna bilda namnet på en stadsman.

Fyrkantgåta.

4x4 grid puzzle with numbers: Row 1: 1 2 3 4; Row 2: 1 2 3 2; Row 3: 2 3 5 6; Row 4: 3 5 6 7; Row 5: 4 2 6 7 8.

1) Ett verb, 2) ämne, som fås ur mineralriket, 3) en stad i Sverige, 4) ett väsen.

Lösningar.

Logogryfen: Vårdkase; åsar, vär, ek, kräs, eka, kase, ed, Eva, vas, sär, »kra», ers, ved, åker, är, åder, Svea, vers (ark), dära, åra, vråk, åkare, vek, rask, ask, så, ras, drake, list, kar, »rek», vak, skrå, åska, sårad, däre, vrak.

Bokstafsgåtan:

Schackgåtan:

Hur gladt när han kommer, den leende vär, som ljuset och lifvet förnyar, då sippan bland smältande drivfor står och solen bland glesnande skyar, då böljan sliter sitt silfverband — men än ser jag snö på äng och strand, på fjäll och skär, och hvem vet när i kalla Norden det våras.

(Ur »Det våras» af E. Björck.)

Carl Johansons Möblerings-Affär,

45 Drottninggatan 45, 1 och 2 tr.

Stor utställning och försäljning af alla slags moderna Möbler, Sängar och Sängkläder, Möbелtyger, Mattor, däribland Smyrna-Mattor samt Gardiner m. m. Fullständig eller delvis möblering och dekorering af våningar verkställas stilriktigt och elegant. Egna Snickare- och Tapetserareverkstäder. — Reel behandling. — Billiga priser.